

61. opat /2. arciopat/ břevnovského kláštera Petr Prokop Siostrzonek

/**Arciopat** je titul opata stojícího v čele kláštera, který od papeže obdržel čestný titul arciopatství; opatství v Břevnově bylo takto poctěno 10. února 1993./

Petr Siostrzonek se narodil 9. srpna 1957 v Českém Těšíně, tam také chodil na základní školu a absolvoval gymnázium.

Neodmyslitelnou součástí těchto let bylo pravidelné ministrování v kostele Božského Srdce Páně; pro směřování Petra Siostrzonka k duchovnímu povolání zde bylo důležité působení kněží Evžena Kalische a Josefa Kurowského.

V letech 1976–1983 Petr Siostrzonek studoval teologii na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích.

Během studií začala jeho cesta k benediktinskému mnišství, samozřejmě tajně, neboť řeholní život byl v tehdejší ČSSR nelegální. Pro toto rozhodnutí bylo důležitým impulzem setkání s P. Alešem Gwuzdem.

[Aleš Gwuzd, rodák z Orlové na Těšínsku, v letech 1947–1950 břevnovský převor a farář u sv. Markéty, byl po zabrání klášterů na jaře 1950 nejprve internován v Želivě, po propuštění z internace se vrátil do Orlové, a coby kněz bez státního souhlasu (navíc řeholník) byl nucen najít si manuální práci. Stal se horníkem a v dolech pracoval až do začátku šedesátých let, kdy nejprve získal částečný státní souhlas a mohl vypomáhat jako kněz v Českém Těšíně. Po získání „úplného“ státního souhlasu působil jako duchovní správce ve farnostech v Třinci, na Morávce aj.]

Petr Siostrzonek se s A. Gwuzdem poprvé setkal o prázdninách po 1. ročníku fakulty r. 1977, v Domaslavicích, kde tehdy A. Gwuzd spravoval tamní farnost. Pod jeho vedením zahájil Petr Siostrzonek tajný novicát – duchovní formaci mnicha.

V letech 1979–1981 P. Siostrzonek absolvoval základní vojenskou službu u raketometného oddílu v Plzni na Slovanech jako „miřič raketometu“.

Po skončení ZVS pokračoval jak ve studiu, tak i v „benediktinské přípravce“ u P. Aleše, jejíž úvodní fázi zakončil 11. července 1982 složením prvních („časných“) mnišských slibů.

Řeholní jméno dostává podle starého mnišského zvyku novic od představeného kláštera při obláče (zahájení noviciátu). Aleš Gwuzd, který udržoval písemný kontakt s opatem Anastázem Opaskem si přál, aby o noviciátu a prvních slibech byl informován také břevnovský opat. Anastáz Opasek v létě 1982 prostřednictvím pohlednice z Rohru vzkázal Aleši Gwuzdovi „Pozdravuji srdečně též Prokopa“. Takto Petru Siostrzonkovi dal řeholního patrona.

[Svatý Prokop (cca 970–1053), mnich-poustevník a poté zakladatel sázavského kláštera (1032); roku 1204 byl svatořečen, je ctěn jako jeden z českých zemských patronů.]

Že k udělení řeholního jména nedošlo při zahájení noviciátu, ale až při prvních slibech bylo dáno podmínkami, v nichž mnišská iniciace Petra, nyní už také Prokopa Siostrzonka probíhala. V té době opat Anastáz, Aleš Gwuzd a ani Petr Prokop nepočítali s tím, že by někdy mohli žít v mnišské komunitě v břevnovském klášteře. Oč usilovali bylo v dané situaci spíše společné vytváření duchovního zázemí pro jednotlivce.

Roku 1983 ukončil Petr Prokop Siostrzonek teologická studia. Na kněze byl vysvěcen v Olomouci 25. června téhož roku administrátorem olomoucké arcidiecéze biskupem Josefem Vranou.

3. července sloužil nyní již „pater Prokop“ primiční mši svatou v Českém Těšíně, v kostele Božského Srdce Páně.

Poté působil (přičiněním církevních tajemníků v rychlém sledu) jako kněz ve farnostech olomouckého arcibiskupství: Ostravě-Porubě, v Třinci a Valašském Meziříčí, poté byl přeložen do Olomouce, ke Svatému Mořici. Zde se také projevil důsledek několika předcházejících událostí. 2. listopadu 1985 zemřel P. Aleš Gwuzd; po jeho pohřbu musel P. Prokop začít řešit otázku, jak a kde završit mnišskou formaci a složit věčné řeholní sliby. Korespondoval o tom (prostřednictvím známých, kteří jeho dopisy odesílali v zahraničí) s opatem Anastázem. Jeden z těchto dopisů zadrželi celníci; následovali výslechy, a po odmítnutí nabídky na spolupráci se StB ztratil P. Prokop státní souhlas s vykonáváním kněžské služby. Poté pracoval jako dělník v Tesle v Rožnově pod Radhoštěm (1987–1988). Mezitím mu opat Anastáz poslal „zašifrovaný“ vzkaz, aby zkontaktoval P. Augustyna Jankowského, opata benediktinského kláštera v Tyňci u Krakova.

26. července 1987 složil Petr Prokop Siostrzonek před tynieckým opatem Augustynem věčné mnišské sliby vázané na břevnovský klášter – jak už tomu bylo v noviciátu a při slibech časných, doba vyžadovala neobvyklá řešení.

V říjnu 1988 P. Prokop znovu získal státní souhlas a byl umístěn jako kaplan do Strážnice, ale už v létě 1989 se znovu stěhoval – tentokrát do Ratají u Kroměříže. Tam také P. Prokop, nyní už mnich se slavnými sliby, zahájil (rovněž tajný) noviciát dalšího kandidáta benediktinského života v ČSSR. To už se však blížil 17. listopad a s ním i zásadní změny.

Na konci prosince 1989 jmenoval opat Anastáz Opasek, ještě stále z exilu, Prokopa Siostrzonka břevnovským převorem.

Opat Anastáz byl tehdy hospitalizován ve Vídni, a P. Prokop coby nový břevnovský převor nemohl vést obnovu kláštera při dojíždění z Moravy; požádal proto představené olomoucké a pražské diecéze o přeložení do Prahy. Nejprve převzal faru ve Stodůlkách (od března 1990), pak už následovalo stěhování do kláštera.

V Břevnově se od konce jara 1990 postupně scházeli čeští benediktini, jak ti, kteří doposud žili v civilních zaměstnáních nebo jako diecézní kněží v Československu, tak i ti, kteří se vrátili ze zahraničních klášterů, aby spolu s novými kandidáty obnovili mnišský život, nejprve v samotném Břevnově, poté postupně i v dalších kláštorech (Rajhrad na Moravě a pražské Emauzy).

Od začátku r. 1990 vedl Prokop Siostrzonek, s podporou Anastáze Opaska, přípravná jednání s různými státními aj. institucemi o rekonstrukci částí objektů břevnovského kláštera umožňující působení mnišské komunity. Opat Anastáz se v květnu 1990 dočasně vrátil domů, definitivně pak 11. října t. r. Mniši nově se tvořící komunity, kteří byli kněžími, postupně převzali duchovní správu břevnovské farnosti – při klášterním kostele sv. Markéty a na poutním místě Panny Marie Vítězné na Bílé hoře:

P. Prokop, P. Augustin Gazda (později převor rajhradský), P. Vojtěch Engelhart (později převor emauzský), P. Radim Valík, P. Jan Kohl; z tynieckého kláštera přišel v začátcích vypomoci P. Adam Kozłowski jako novicmistr. Do pastorace se samozřejmě zapojil také opat Anastáz.

Z mnichů, kteří pamatovali klášter před zrušením v roce 1950 je třeba vzpomenout laického bratra Ivana Ringela; s opatem Anastázem byli nejstaršími členy obnovovaného společenství.

U příležitosti milénia založení opatství byla dovršena základní rekonstrukce kláštera. Břevnovskému opatství byl udělen čestný titul arcioopatství – 10. února 1993.

Při oslavách milénia svatovojtěšského navštívil břevnovský klášter papež Jan Pavel II. – 26. dubna 1997 se tu setkal s nemocnými a s řeholnicemi a řeholníky v bazilice sv. Markéty.

24. srpna 1999, o svátku sv. Bartoloměje, zemřel Anastáz Opasek v Rohru. Pohřební obřad se konal v bazilice sv. Markéty 3. září 1999, k poslednímu odpočinku byl arcioopat Anastáz uložen na břevnovském hřbitově.

4. září 1999 zvolila kapitula břevnovského opatství dosavadního převora Prokopa Siostrzonka převorem-administrátorem kláštera. Jako převor-administrátor měl stejná práva a povinnosti jako arcioopat, avšak bez opatské benedikce a práva užívání opatských insignií.

P. Siostrzonek byl jako převor-administrátor zvolen nejdříve na omezený čas. Důvodem tohoto rozhodnutí byly mnohé nedořešené právně-administrativní záležitosti, včetně vztahů se státem v oblasti majetko-právní. Ty se posléze ukázaly být dlouhodobější, než byl původní předpoklad. To se zčásti promítlo i do interního rozhodování břevnovské mnišské komunity o opatské volbě – 30. dubna 2005 byl dosavadní převor-administrátor v této funkci potvrzen na dobu neurčitou.

8. září 2015 vznesla kapitula břevnovského arcioopatství na opata prézese Slovanské benediktinské kongregace prosbu, aby mohla přistoupit k volbě arcioopata. To nejprve projednala a schválila rada opata prézese a poté byla žádost přednesena římské *Kongregaci pro instituty zasvěceného života a pro společností apoštolského života (CIVCSVA)*. Po schválení CIVCSVA generální kapitula *Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* vyslovila 5. září 2017 souhlas s opatskou volbou.

21. listopadu 2017 kapitula *Benediktinského arcioopatství sv. Vojtěcha a sv. Markéty* v Praze-Břevnově, za předsednictví P. Edmunda Wagenhofera, prézese Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, zvolila Petra Prokopa Siostrzonka 61. opatem břevnovského kláštera.

Mše svatá s obřadem benedikce opata břevnovského kláštera Petra Prokopa Siostrzonka O.S.B. se konala v bazilice sv. Markéty v neděli 14. ledna 2018 /se začátkem v 10.00/, v den 1025. výročí posvěcení břevnovského kláštera.

Hlavní celebrantem byl Dominik kardinál Duka, arcibiskup pražský.

Doba, která uplynula od září 1999 do listopadu 2017 tvoří dlouhou etapu života břevnovské řeholní komunity. Odpověď na otázku, proč bylo k volbě opata přistoupeno až nyní je ovšem prostá (vedle důvodů zmíněných už výše): praktické, často složité a většinou naléhavé každodenní úkoly i jednání probíhající s ohledem na budoucnost měly vždy přednost.

Návštěvníci klášterního areálu, kteří si pamatují jeho vzhled na počátku obnovy, na přelomu století a znají jej ve stávající podobě jistě už na první pohled vnímají jeho proměny.

Zejména břevnovští farníci pak nepochybně dokážou ocenit intenzitu a dosah pastorační činnosti.

V posledních letech nemalé úsilí a mnoho času vyžadovaly přípravy a následné praktické kroky směřující k úplné hospodářské soběstačnosti kláštera.

To vše by nebylo možné bez vytrvalé práce počtem nevelké mnišské komunity, zaměstnanců kláštera, ale především samotného převora-administrátora, nyní už arciozata Prokopa.

V této souvislosti také připomeňme alespoň část aktivit P. Prokopa „vně klášterních zdí“.

Vydané knihy:

Doteky Vánoc. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004.

Vánoční slovník. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004.

Řehole Benediktova s Prokopem Siostrzonkem. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005.

Ranní zamyšlení s Prokopem Siostrzonkem. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2008.

P. S. a O. Koupil. *Besedy o obnově břevnovského kláštera*. Praha: Benediktinské arcioopatství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007 [= PB 13].

(Tento a následující titul je – kromě poutavého vyprávění – také pramenem podrobných a autorizovaných informací o P. Siostrzonkovi.)

Osudy břevnovského arcipata Prokopa Siostrzonka. Životní vzpomínky doplněné ukázkami z rozhlasových či televizních pořadů a novinových článků.

Petr Prokop Siostrzonek - arcipat břevnovského kláštera
Edice OSUDY, vydavatel Radioservis a.s.
Váz., formát 148 x 200 mm, 248 stran, fotografie v textu.

Osudy arcipata břevnovského kláštera Petra Prokopa Siostrzonka, na jejichž základě vznikla knižní podoba cyklu vysílaného Českým rozhlasem Vltava, vyprávějí o síle víry a touhy, o smyslu života v pospolitosti. Narodil se do doby, v níž měly u nás být řeholní řády s jejich mnohaletým duchovním posláním vymazány ze života i z paměti. Co mladého muže Petra, úspěšného studenta českotěšínského gymnázia, vedlo k rozhodnutí této svévoli čelit, zasvětit svůj život kněžskému poslání a tajně vstoupit do pronásledovaného benediktinského řádu? Po sametové revoluci přišel s několika stovkami korun do zchátralého Břevnova, který dnes vzkvétá po všech stránkách, a spolu s ním také benediktinský Broumov.

„Rodičům jsem vděčný i za to, že mě nikdy nenutili chodit do kostela z povinnosti. Ukázali mi hlavně svým životem, svým postojem, co pro ně víra znamená. Že není něčím, co oni prosazují slovy, ale spíše činy. Když jsem se později v dospívání dostal k mnišskému životu a vůbec k celé tradici mnišské a benediktinské, velmi se mi zalíbil výrok jednoho z mnichů: Naše bohatství není to, co vyděláme, ale to, co jsme schopni ušetřit. Naším pokrmem není to, co sníme, ale co jsme schopni strávit. A naší vírou není to, co vyznáváme pro svoje potěšení, ale co jsme schopni naplnit ve svém životě.

Dodatečně jsem si uvědomil, jak se tato moudrost plně odrážela v životě mých rodičů, a že mě nenápadně vedli k tomu, aby víra byla přirozenou součástí mého života. Že o ní nemusím ani příliš mluvit, ale spíše jí žít a prostě v ní být.“

Další publikační činnost:

Články v Katolickém týdeníku od r. 2000 – dosud.

Vánoční nebo velikonoční rozhovory pro MFDnes, Lidové noviny a jiné příležitostné rozhovory a texty (Týdeník Rozhlas, Naše rodina).

Rozhlasové pořady:

Dobrá jitra na ČRo2 od r. 1994 do r. 2002, nyní pravidelné vstupy do *Dobrého rána* Františka Novotného na ČRo2, *Vypravěči* na ČRo2 (Velikonoce 2017, Vánoce 2017).

Televizní pořady:

Sváteční slovo (ČT) v letech 2009–2017.

Opatský znak a heslo Petra Prokopa Siostrzonka

Popis znaku (stranově z pohledu štítonoše):

- modrý štít do středu polcený a dělený.
 - V 1. poli stříbrné kosmé břevno (ostrev) o třech sucích,
 - Ve 2. poli tři šikmá stříbrná břevna, z nichž prostřední je zdobeno třemi červenými růžemi.
 - Ve 3. poli zlatá orlice, znak Těšínského knížectví (1281/1290–1918), reminiscence na opatův rodný kraj a s ním spojené důležité životní okamžiky. V opatském znaku je orlice užívána bez (heraldické) koruny.
1. a 2. pole obsahuje znak břevnovského kláštera, který je v původním provedení rozložen na dvou štítech, v pravém modrém a v levém modrém. Tyto štíty jsou převýšeny uprostřed infulí a vpravo ven obrácenou berlou. V umístění orlice do 3. pole osobního znaku arcipata Prokopa lze vnímat také symbolické vyjádření úsilí o uchování a kontinuitu »dobrého díla« jeho předchůdce Anastáze II. Opaska, který jako osobní znak užíval černou orlici nesoucí na hrudi červené planoucí srdce.
- Štít je podložen opatskou berlou a převýšen černým opatským kloboukem se šesti štrápci po každé straně.

Heslo

Prodesse magis quam praeesse

Více pomáhat než vládnout

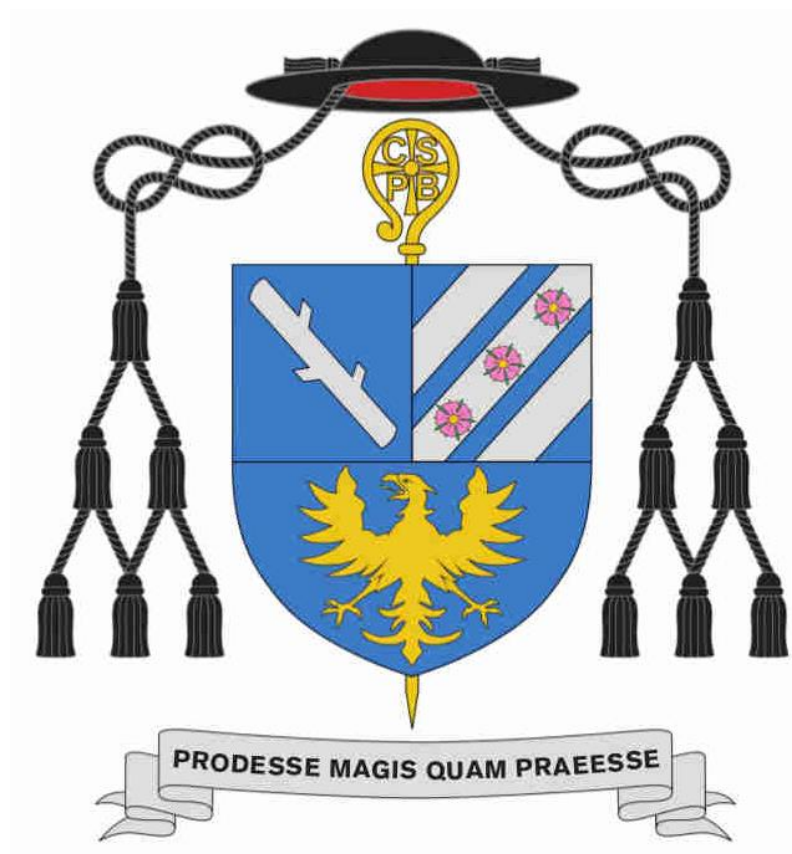
Heslo pochází z Řehole Benediktovy:

«Sciatque sibi oportere prodesse magis quam praeesse.»

»Ať si je [opat] vědom, že má spíše pomáhat než předsedat.«

(Regula Benedicti 64,8)

Lze je také přeložit, jak uvádí text žehnací modlitby v obřadu benedikce — »spíše sloužit než vládnout«.

Šedesátý první opat a druhý arciopat břevnovský
Petr Prokop Siostrzonek O.S.B.
v den opatské volby 21. listopadu 2017.